

2023/0000(BUD)

20.9.2023

ARVAMUS

Esitaja: põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

Saaja: eelarvekomisjon

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2023/0000(BUD))

Arvamuse koostaja: Juozas Olekas

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. võtab teadmiseks põllumajandusele ette nähtud kulukohustuste assigneeringud summas 53,76 miljardit eurot ja maksete assigneeringud summas 52,58 miljardit eurot; nõuab sellegipoolest eelarve suurendamist, võttes arvesse probleeme, millega põllumajanduslik toidutööstus on 2023. aastal silmitsi seisnud ja millel on tagajärjed, millega tuleb tõhusalt tegeleda veel 2024. aastal; rõhutab vajadust veelgi toetada põllumajandustootjaid ja tootjaid, eelkõige arvestades kliimamuutusega seotud probleeme, vajadust kohaneda tehnoloogia arenguga ning Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja, inflatsiooni ja energiakriisi kontekstis turu kõikumistega, millel on märgatav mõju siseturule ja eelkõige põllumajanduslikule toidutööstusele;
2. on veendunud, et eelarvet on vaja suurendada, et tagada toiduga kindlustatus, arvestades äärmuslikke kliimanähtusi, nagu pikaajalised põuad ja põhjalikult muutunud sademete režiim, ning häireid seoses Ukraina põllumajandustoodete impordiga, millega kaasneb suurenenud volatiilsus, nagu näitas Musta mere teraviljaalgatuse hiljutine peatamine; rõhutab, et seda eelarvet tuleb täiendada ja tugevdada uute vahenditega, mis peavad kaasnema kõigi uute algatustega; rõhutab, et üldiselt on selle eelarve maht ELi kogurahvatulu suhtes 2023. aastaga võrreldes väiksem ja isegi kui 2024. aasta eelarve on 2023. aastaks kokku lepitud eelarvest 2,7 miljardi euro võrra suurem, ei kompenseeri suurendamine kõrget inflatsioonitaset, mis ühelt poolt tõi kaasa ÜPP toetuste majandusliku väärtuse vähenemise ja teiselt poolt põhjustas maaelu arengu meetmete rakendamisel raskusi;
3. tuletab meelde Euroopa Parlamendi resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise ning vastupidava ja uutele ülesannetele kohandatud ELi eelarve kohta; nõuab ELi pikaajalise eelarve kiiret läbivaatamist, et paremini reageerida muutuvatele vajadustele, tegeleda rahastamise puudujääkidega, suurendada paindlikkust ja reageerimisvõimet kriisidele ning eraldada uusi rahalisi vahendeid uute poliitiliste prioriteetide jaoks, kandes samas hoolt selle eest, et taastekava laenude tagasimaksmine ei ohustaks ELi programme; kutsub komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti ettepaneku uute vahendite uue valiku kohta;
4. peab kahetsusväärseks olulisi kärpeid tähtsatel eelarveridadel nagu koolikava (12,2 % vähem võrreldes 2021. aastaga) ja noorte põllumajandustootjate programm (16,9 % võrreldes 2021. aastaga) ning nõuab selle asemel nende programmide hoogustamist;
5. rõhutab põllumajanduse olulist rolli liidu selliste eesmärkide saavutamisel nagu toiduga kindlustatus, kestlik majanduskasv, sotsiaalne kaasatus, loomade heaolu ning kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine, aidates samal ajal mitmekesisendada põllumajanduslikku tootmist, säilitada bioloogilist mitmekesisust ja arendada kohalikku majandust, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega; toonitab seetõttu, et põllumajanduse eelarvet ei tohiks kärpida, eriti võttes arvesse asjaolu, et põllumajandussektorit mõjutavad sageli kriisid, mis nõuavad eelarvemeetmeid;

6. märgib, et lisaks ühisele põllumajanduspoliitikale on ühtekuuluvuspoliitika fondid väga olulised maapiirkondade sotsiaal-majandusliku arengu jaoks; rõhutab, et sellest allikast tehtavad investeeringud hoogustavad maapiirkondade arengut ja aitavad tõsta elanike elukvaliteeti, toetavad äri ja ettevõtlust, parandavad olukorda tööturul ning võivad peatada väljarännet, eriti naiste ja noorte väljarännet, väikese rahvastikutihedusega piirkondadest;
7. rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarve tuleks viia kooskõlla liidu eesmärkidega muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalseks, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige Pariisi kokkuleppe ja Kunmingi-Montreali elurikkuse raamistikuga, ning aidata oluliselt kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe rakendamisele;
8. palub, et pidades silmas mitmeaastase finantsraamistiku muutmist ja järgmise programmitöö perioodi mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamist, hindaks komisjon täiendavaid rahalisi vahendeid, mis on vajalikud liikmesriikide toetamiseks looduse taastamise meetmete rakendamisel; kutsub lisaks komisjoni üles selgitama selle hinnangu põhjal välja olemasolevad võimalikud lahendused ja tegema ettepaneku alalise ning sihtotstarbelise taastamisfondi loomiseks;
9. juhib tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivsele dominoefektile ülemaailmsele toiduga kindlustatusele, toidu taskukohasusele, eriti nendes maailma piirkondades, mis sõltuvad suurel määral Ukrainast põhitoiduainete impordist, toormehindadele ja seega tootmiskuludele, kogu põllumajandusliku toidutööstuse sujuvale toimimisele ja ELi põllumajandusturgude stabiilsusele, kuna Venemaa sõda Ukraina vastu on tõsiselt mõjutanud põllumajandustootmiseks vajalike ressursside hindu ja suurendanud spekulierimist põllumajandustoorme turgudel; väljendab muret selle pärast, et see konflikt on muu hulgas kaasa toonud tarneahelate katkemise, põllumajandusliku tootmise piiramise ja haavatavuse suurenemise toidukriiside suhtes piirkonnas; kordab vajadust neid küsimusi kiiresti käsitleda ELi suurema toetuse kaudu, et tagada ELi turul ja eelkõige mõjutatud piirkondades juurdepääs piisavale kvaliteetsele toidule; juhib tähelepanu tungivale vajadusele tagada ELi tasandil asjakohane finantsraamistik, et aidata põllumajandustootjatel, eelkõige väikestel ja keskmise suurusega põllumajandustootjatel tõhusalt tegutseda, eelkõige selleks, et vältida toidukriisi suurenemist ja võimalikke toiduga kindlustatuse puudujääke; rõhutab toidu- ja söödaalase sõltumatuse kiiresti kasvavat tähtsust;
10. väljendab heameelt asjaolu üle, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamises seatakse prioriteediks Ukrainale abi andmine Ukraina rahastamisvahendi kaudu, et anda Ukrainale prognoositavat rahalist toetust ajavahemikul 2024–2027; märgib samal ajal, et põllumajandustoodete kontrollimatu sissevool Ukrainast konflikti lähistel asuvate ELi liikmesriikide põllumajandusturgudele on destabiliseerinud nende riikide turgusid, eelkõige teravilja-, õliseemne- ja marjasektorit; tunnustab komisjoni tehtud jõupingutusi sellest tulenenud kriisi lahendamiseks ja nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks pidevalt olukorda nendel turgudel, et olla vajaduse korral valmis võtma põhjendamatu viivituseeta uusi meetmeid;
11. rõhutab kriisireservi tähtsust kliimanähtuste ja turuhäiretega seotud erakorraliste meetmete rahastamiseks ning asjaolu, et seda on korduvalt kasutatud selleks, et toetada liikmesriikide põllumajandustootjaid, keda Venemaa ebaseaduslikust Ukraina-vastasest

sõjast tingitud turuhäired kõige rohkem mõjutavad; rõhutab, et 2023. aastal seni vastu võetud meetmed kaetakse osaliselt 2024. aasta põllumajandusreservist ja et vaja võib minna lisatoetust, kuna Musta mere teraviljakokkulepet ei ole uuendatud, mis avaldab veelgi suuremat survet ELi kaldaäärsete liikmesriikide põllumajandusturgudele ja sadamataristule; kutsub sellega seoses komisjoni üles kaaluma kiiresti rahalisi alternatiive juba kasutatud ÜPP kriisireservile, tagades samas, et see ei mõjuta põllumajandustootjatele makstavaid otsetoetusi; tuletab siiski meelde, et kriisireserv sisaldab vaid ligikaudu kolm eurot ELi põllumajandusmaa hektari kohta;

12. märgib, et osa Ukraina ekspordiks mõeldud teraviljast jääb ELi turule, mis põhjustab mõnede liikmesriikide põllumajandustootjatele märkimisväärset kahju; kutsub komisjoni üles suurendama nendele riikidele eraldatavaid rahalisi vahendeid, et paigaldada sadamatesse täiendav ladustamisvõimsus ja toetada kohalikku taristut eesmärgiga tagada Ukraina teravilja transiit selle lõppsihtkohta;
13. juhhib tähelepanu vajadusele tagada ülemmääradest allpool piisavalt suured varud, et tulla toime ettenägematute asjaoludega põllumajanduslikus toidutööstuses;
14. rõhutab, et inflatsioonimäär on olnud palju kõrgem kui mitmeaastases finantsraamistikus ette nähtud 2 % deflaator, mis inflatsioonist tulenevat väärtuse vähenemist ei kompenseeri; see on mõjutanud tarbijate ostuvõimet ja avaldanud lisasurvet tootjatele, tekitades täiendavaid pingeid üha suurenevate kuludega silmitsi seisvate põllumajandustootjate, eriti väike- ja noorte põllumajandustootjate kasumlikkusele; juhhib tähelepanu vajadusele võtta seda tegelikkust arvesse ELi finants- ja majanduspoliitika kujundamisel ja rakendamisel; rõhutab asjaolu, et 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus on ÜPP eelarve juba väiksem kui eelmisel programmitöö perioodil ning kiire inflatsioon vähendab veelgi põllumajandustootjatele eelkõige ÜPP eelarvest kättesaadavaid rahalisi vahendeid; toonitab, et ÜPP kaudu antavad toetused võivad muutuda väheatraktiivseks, kuna põllumajandustootjatele esitatavad nõuded muutuvad keerukamaks ja rahaline kasu väheneb; rõhutab, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel tuleks kõiki neid puudujääke käsitleda;
15. rõhutab vajadust ÜPP toetuste õiglase jaotamise järele liikmesriikides ja liikmesriikide vahel ning nõuab lisatoetust põllumajandustootjatele liikmesriikides, kus on kõige väiksemad otsetoetused, muu hulgas kiirendades ÜPP toetuste ELi keskmisele tasemele viimise protsessi, et stabiliseerida nende sissetulekuid ning tugevdada nende suutlikkust seista vastu inflatsioonisurvele ja kõrgematele sisendihindadele;
16. nõuab lisatoetust liikmesriikidele, keda Venemaa Ukraina-vastane sõda kõige rohkem mõjutab; põhjendab neid taotlusi asjaoluga, et kõnealused riigid on majanduslike kõikumiste suhtes eriti haavatavad ja vajavad täiendavat abi, et tagada oma põllumajandussektori stabiilsus, vastupanuvõime ja kestlikkus; teeb ettepaneku võtta konkreetseid meetmeid, näiteks suurendada põllumajandustoetuste rahastamist, hõlbustada juurdepääsu krediidile ja tehnilisele abile, et aidata põllumajandustootjatel riske tõhusamalt juhtida ja vältida põllumajandusliku tegevuse ümberpaigutamist nendest riikidest teistesse ELi või sellest väljaspool asuvatesse riikidesse;
17. on seisukohal, et rahvastiku vananemisest tulenevad demograafilised probleemid on eriti murettekitavad maapiirkondades, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles

tagama, et põlvkonnavaheetus, mis on maapiirkondade sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnaalase jätkusuutlikkuse ning ELi toidualase sõltumatuse, põllumajanduse tuleviku ja traditsioonilise põllumajandusliku pereettevõtluse mudeli võti, on muu hulgas oluline prioriteet tulevasel ÜPP programmitöö perioodil; rõhutab vajadust sihipäraste meetmete järele, mille eesmärk on toetada noorte põllumajandustootjate idufirmasid, lihtsustada nende tulekut põllumajandusse ning hõlbustada põllumajandusettevõtete ülevõtmist noorte ja naiste poolt, kuna neil on oluline roll maapiirkondade majandusliku vastupanuvõime säilitamisel, ning võidelda maapiirkondadest väljarände vastu; nõuab selleks kindlamat toetust ja rohkem stiimuleid; nõuab eelkõige viivitamatuid meetmeid, et tugevdada noorte põllumajandustootjate toetusmeetmeid ja rõhutada vajadust parandada nende juurdepääsu maale ja laenudele; see toetus peaks hõlmama meetmeid, mis hõlbustavad tehinguid omandiõiguste valdkonnas ja eelkõige aitavad noortel saada laene, kiiret juurdepääsu tehnilisele abile ja paremat koolitust, et valmistuda põllumajandusega seotud eriprobleemideks; rõhutab samuti, kui oluline on säilitada pidev dialoog noorte põllumajandustootjatega, et paremini mõista nende vajadusi ja ootusi; kutsub üles parandama noorte põllumajandustootjate koolituskavasid ning ergutab nõukogu ja komisjoni suurendama 2024. aasta üldeelarves toetust noortele põllumajandustootjatele;

18. märgib, et piirkondades on üha suurem vajadus kõrge kvalifikatsiooniga noorte spetsialistide järele, ja kutsub liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid, sealhulgas rahalised stiimulid, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada teadmiste edasiandmist eakalt nooremale põlvkonnale;
19. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on edasi arendanud metoodikat soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus, milles vaadeldakse poliitika kujundamist ja vahendite eraldamist ning eelkõige soolise võrdõiguslikkuse järelhindamise esitamist üksikasjalikumal tasandil ja mahtude aruandlust; kutsub komisjoni üles hindama terviklikult soolist mõju ja tagama, et kõik asjakohased andmed oleksid jälgimiseks kättesaadavad;
20. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama eelarvevahendeid soolise ebavõrdsuse vastu võitlemise meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks; täheldab tungivat vajadust pakkuda maapiirkondades naisettevõtjatele soodsat keskkonda, sh arvestades õiguslikke ja poliitilisi kaalutlusi, mis tooks kaasa parema juurdepääsu teabele, teadmistele ja oskustele ning hõlbustaks juurdepääsu rahalistele vahenditele, mis toob kaasa uute töökohtade loomise maapiirkondades;
21. rõhutab ümberjaotavate sissetulekutoetuse mehhanismide tähtsust väiksemate ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtete toetamisel ning liidu vahendite õiglase ja võrdse jaotamise tagamisel, eelkõige meetmeid noortele põllumajandustootjatele, kes tegelevad kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavadega; rõhutab, et väikestel ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtetel on oluline roll toiduga kindlustatuse tagamisel, lühikeste tarneahelate loomisel ja arendamisel, keskkonna kaitsmisel ja maapiirkondade majanduse toetamisel; rõhutab vajadust tagada asjakohane rahaline toetus, et aidata neil põllumajandusettevõtetel muutuda vastupidavamaks ja kohaneda uute tehnoloogiate kasutamisega põllumajandussektoris, et muutuda konkurentsivõimelisemaks riiklikel, Euroopa ja rahvusvahelistel turgudel; nõuab keskendumist projektidele, millega edendatakse ja tõhustatakse põllumajandussektoris

olemasolevate töökohtade säilitamist ja piisavate õiguste, stabiilse ja õiglase palga ning inimväärsete töötingimustega kvaliteetsete töökohtade loomist ning võideldakse tõhusalt ja otsustavalt vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu maapiirkondades;

22. rõhutab vajadust rahastada säästva energia taristu arendamist maapiirkondades, näiteks investeeringute kaudu biogaasi ettevõttesse, mis võivad vähendada energiaostuvõimetust, eelkõige vähim arenenud piirkondades;
23. rõhutab, kui oluline on piisavalt rahastada teadusuuringuid ja innovatsiooni põllumajanduslikus toidutööstuses, eelkõige kestlike põllumajandustavade arendamiseks, ning ennekõike programmi „Euroopa horisont“ ja Euroopa innovatsioonipartnerluste kaudu, tagades, et põllumajandustootjad on teadusuuringutesse kaasatud; tuletab meelde, kui oluline on tagada, et teadusuuringute tulemused jõuaksid õigeaegselt põllumajandusettevõtte tasandile, et põllumajandustootjaid koolitataks nõuetekohaselt nende rakendamiseks ning et need tulemused kajastuksid põllumajandusettevõtetes kättesaadavateks nõustamisteenusteks, millega antakse põllumajandustootjatele ajakohastatud ja nende vajadustele kohandatud teavet; juhhib tähelepanu sellele, kui oluline on hõlbustada teadmiste edastamist põllumajandustootjatele ja põllumajandustootjate vahel, eelkõige selleks, et edendada kestlikku arengut ja konkurentsivõimet põllumajanduses; rõhutab tugevamate põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemide (AKIS) ning põllumajandusettevõtte kestlikkuse andmevõrgu (FSDN) rolli innovatsiooniprojektide ergutamisel ja nende kasutamise levitamisel; kutsub komisjoni üles eraldama piisavalt rahalist toetust arukate ja innovatiivsete lahenduste edasiseks kasutuselevõtuks põllumajandussektoris, arvestades nende võimalikku keskkonnakasu ja vajadust suurema põllumajandusliku tõhususe järele; on seisukohal, et täppispõllumajandust ja digitaaltehnoogia kasutuselevõttu tuleks jätkuvalt analüüsida ja edendada; rõhutab asjaolu, et tõeline investeerimisšokk on hädavajalik, et toetada Euroopa põllumajandusliku tootmismudeli keskkonnaalast üleminekut;
24. rõhutab vajadust rahastada ülikoolide, teadusasutuste ja põllumajandusorganisatsioonide vahelisi partnerlusi, et stimuleerida innovatsiooni ning uute tehnoloogiate ja tavade väljatöötamist, mis parandavad põllumajandusliku toidutööstuse tootlikkust, kestlikkust ja vastupanuvõimet;
25. tuletab meelde, kui oluline on tagada, et teadusuuringute tulemused jõuaksid põllumajandusettevõtete tasandile; rõhutab, et takistused nagu andmevormingute standardimise puudumine tuleb kõrvaldada, et põllumajandusandmeid saaks tõhusalt ja täielikult ära kasutada;
26. väljendab heameelt selle üle, et põllumajanduses ja maapiirkondades kiirendatakse digipööret, mis on äärmiselt oluline vastupanuvõime tagamiseks ja nende piirkondade rahvastikukao vastu võitlemiseks ning selleks, et võimaldada ELis täpsemaid, tõhusamaid ja kestlikumaid põllumajandussüsteeme, millel on parem keskkonnatoime, ning suurendada nooremate põlvkondade jaoks põllumajanduse ja maakogukondade töökohtade atraktiivsust; rõhutab, et digipööre maapiirkondades vajab suuremat toetust; tuletab meelde, et põllumajandustootjatel peaks olema juurdepääs digilahendustele ning tehnoloogia ja tehisintellekti arengule; on veendunud, et sellega seoses on piisav rahaline toetus otsustava tähtsusega õiglase digiülemineku tagamisel, mis hoiab ära

erinevuste süvenemise piirkondade vahel; märgib, et jätkuvalt on oluline toetada investeeringuid moderniseerimisse ja innovatsiooni, et põllumajandussektor aitaks kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe, elurikkuse strateegia ja „talust taldrikule“ meetmete eesmärkide saavutamisele;

27. tõstab esile põllumajandusühistute olulist rolli ja kutsub liikmesriike üles ühistusektorit rohkem toetama, et töötada välja stimuleerimiskavad uute ühistute loomiseks, aidates kaasa põllumajandusliku toidutööstuse konkurentsivõime tõstmisele ning maapiirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele arengule, tagades samal ajal tarbetu halduskoormuse vähendamise; rõhutab, et see koostöö võib aidata ühistute liikmetel kliimamuutustega hõlpsamini kohaneda, suurendada tõhusust ja mitmekesistada tootmist; rõhutab asjaolu, et nendel organisatsioonidel on oluline roll majandusliku tasuvuse ja tootlikkuse parandamisel, innovatsiooni edendamisel ja elutingimuste parandamisel maapiirkondades; nõuab samuti tungivalt meetmete võtmist põllumajandusühistute liikmete õiguste ja huvide kaitsmiseks ja edendamiseks; selline toetus võiks hõlmata haridusprogramme ja koolitust ühistute kaasaegse juhtimise ning finants- ja turunduspõhimõtete alal, et suurendada sellise põllumajandustootjate ühenduse vormi atraktiivsust kohalikul tasandil;
28. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka kohaliku maamajanduse hoidmisel ja taastamisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;
29. tuletab meelde, et ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakavade rakendamist alustati 2023. aasta jaanuaris, millega kehtestati ÜPP uued keskkonna- ja kliimaaspektid ning astuti oluline samm üleminekul säästvamatele toidusüsteemidele ELis, muu hulgas kehtestades nõude, et põllumajandustootjad eraldaksid märkimisväärses summas vahendeid keskkonnaeesmärkide saavutamiseks, muu hulgas ökokavade kaudu; rõhutab, et riiklikke ÜPP strateegiakavade rakendamist tuleb hoolikalt seirata, pidades silmas nende tekitatavat haldus- ja bürokraatlikku koormust ning nende mõju ELi põllumajandusliku tootmise mahule, toiduainete tarneahelate sujuvusele ja vastupidavusele ning toiduga kindlustatusele; rõhutab, et seire peaks keskenduma mitte ainult ELi määruste järgimisele, vaid ka nende kavade konkreetsele mõjule põllumajandustootjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtetele ning noortele põllumajandustootjatele; kutsub komisjoni üles selles protsessis aktiivselt osalema ja tegema tihedat koostööd liikmesriikidega, et tagada ÜPP tõhus ja korrektne rakendamine ning põllumajandustootjate nõuetekohane teavitamine neile ÜPP kaudu kättesaadavatest vahenditest; ergutab liikmesriike parandama liidule esitatavate andmete ja näitajate kvaliteeti, et kasutada ära uue tulemuspõhise ÜPP kogu potentsiaal ja hinnata täpselt selle mõju;
30. nõuab ulatuslikumat arutelu ELi põllumajanduse tuleviku üle, sealhulgas selle üle, kuidas sektorit reformida, et see tuleks toime tulevaste probleemidega, nagu demograafilised muutused, kliimamuutused ja digiüleminek;
31. nõuab kindlalt, et kõik tulud, mis laekuvad liidu eelarvesse sihtotstarbelise tuluna ja varasematel aastatel põllumajanduses tuvastatud rikkumiste tõttu tehtud tagasimaksetest, jääksid rubriiki 3;

32. tuletab meelde, et kontrollikoja eriaruande kohaselt ei olnud 2014.–2019. aasta eelarve kliimameetmetega seotud kulud nii suured, kui teada anti, ja et probleemid usaldusväärseusega võivad püsida komisjoni aruannetes perioodi 2021–2027 kohta, mil ELi uus kliimameetmetega seotud kulueesmärk tõuseb 30 %-ni, kutsub komisjoni üles esitama aruannet kliimameetmetega seotud kulude panuse kohta ELi kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse, keskendudes eelkõige eelarve mõju mõõtmisele kliimamuutuste leevendamisel, ning vaatama läbi kliimamuutuste peavoolustamise meetodika, et võimaldada paremat otsuste tegemist täieliku ülemineku tagamiseks kestlikule põllumajandussektorile;
33. on veendunud, et liit saab anda olulise panuse tervislike toitumisharjumuste edendamisse, eriti laste hulgas, ning peab seetõttu ülimalt oluliseks kasutada täiel määral ära liidu koolikavade puhul ette nähtud ülemmäärasid; kutsub seetõttu liikmesriike üles tugevdama oma riiklikke programme, et tagada kättesaadavate maksimumeraldiste täielik ärakasutamine vähem bürokraatlike programmide loomisega;
34. tuletab meelde kontrollikoja eriaruannet huvide konflikti kohta seoses ELi põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika kuludega, kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et parandada huvide konfliktide ennetamist, tuvastamist ja neist teatamist ning edendada läbipaistvust;
35. kutsub komisjoni üles säilitama piisaval tasemel rahastamise, et säilitada ELis kõrge sanitaarne ja fütosanitaarne seisund ning lükkab tagasi sanitaarprogrammide ja esilekerkivate haiguste ohjeldamise kaasrahastamise määrade vähendamise, sest see võib ohustada looma- ja taimetervist ning seega inimeste tervist ELis;
36. juhib tähelepanu tulemuspõhise süsinikku siduva põllumajanduse märkimisväärsele potentsiaalile kliimamuutustega võitlemisel süsiniku sidumise ning elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamise kaudu;
37. rõhutab väärtust, mida ringmajandus ja selle põhimõtete kohaselt töötavad põllumajandussektorid võivad anda Euroopa rohelises kokkuleppes seatud eesmärkide saavutamiseks, julgustab katseprojektide tegemist, et parandada teadmisi ja suurendada arusaamist ringmajanduse põhimõtetest Euroopa toidusüsteemile tuleneva võimaliku kasu kohta;
38. kinnitab veel kord liidu koolipuuvilja-, -köögivilja ja -piima kava tähtsust, et aidata lastel tervislikult toituda, keskendudes eelkõige toitumisele; kutsub liikmesriike üles nende kavade eraldisi täielikult ära kasutama ja seadma prioriteediks kestliku, kohaliku ja kvaliteetse tootmise;
39. rõhutab solidaarsuskoridoride tähtsust Ukraina teravilja jõudmise tagamisel enim abi vajavatesse riikidesse, Ukraina majanduse toetamisel ja ülemaailmse toidukriisi vältimisel, märgib siiski liikluse kasvu mõju ning kutsub komisjoni üles rahastama asjaomase taristu tugevdamist ja parandamist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+ : 41 - : 4 0 : 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Bronis Ropė

4	-
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz

2	0
ID	Ivan David
Renew	Emma Wiesner

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu